

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 11.12.2007
COM(2007) 798 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**„Изпълнение на Лисабонската стратегия за растеж и работни места
посредством политиката на сближаване на ЕС от държавите-членки и регионите,
2007-2013 г.“**

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

„Изпълнение на Лисабонската стратегия за растеж и работни места посредством политиката на сближаване на ЕС от държавите-членки и регионите, 2007-2013 г.“

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящото съобщение прави първоначален преглед на резултатите от преговорите, свързани с новото поколение от стратегии и програми на политиката на сближаване за периода 2007-2013 г.¹. Ето защо то е част от Лисабонския пакет и дава подробна оценка на напредъка в отделните политики през първите три години от изпълнението на актуализираната през 2005 г. Лисабонска стратегия за растеж и заетост. В частност, то показва важната роля на обновената Лисабонска стратегия за растеж и заетост в новите стратегии и програми на политиката на сближаване. Освен това, във връзка със срещата на Европейския съвет през пролетта на 2008 г., съобщението очертава също възможната роля на програмите за сближаване при изпълнението на Лисабонската стратегия през следващия ѝ тригодишен период.

2. ПОЛИТИКАТА НА СБЛИЖАВАНЕ Е В ЦЕНТЪРА НА ЛИСАБОНСКИЯ ПРОЦЕС

Благодарение на реформата, предложена от Комисията през 2004 г. и приета от Парламента и държавите-членки през 2006 г., европейската политика на сближаване се превърна в една от ключовите общностни политики за изпълнение на стратегията на Съюза за растеж и заетост. Запазвайки традиционните принципи² на политиката на сближаване, реформата въведе редица нови елементи като признаване на необходимостта от по-прецизно инвестиране на наличните ограничени ресурси за подпомагане на устойчивия растеж, конкурентоспособността и особено на заетостта.

¹ Данните се основават на последната информация, предоставена от държавите-членки към 27 ноември 2007 г. във връзка с новите програми.

² Глава IV от Регламент 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 г. изброява принципите за съдействие по политиката на сближаване (допълване, съгласуваност, координация, съобразяване, програмиране, партньорство, териториално равнище на изпълнение, пропорционална интервенция, поделено управление, допълняемост, равенство между мъжете и жените и недискриминация и устойчиво развитие).

- Политиката придоби по-точна и ясна стратегическа насоченост, чието изпълнение за първи път се извършва чрез рамка, наречена „Стратегически насоки на Общността за сближаване“ (СНО), приети от Съвета на 6 октомври 2006 г.³ и съобразени с интегрираните насоки за изпълнение на Лисабонската стратегия⁴. Тази рамка насърчава държавите-членки и регионите да насочат вниманието и инвестициите си към такива области, които биха допринесли за изпълнение на Националните програми за реформа (НПР), като обаче се вземат под внимание националните и регионални особености. Тя запазва същите три приоритета, които са в основата на стратегията за растежа и заетостта, а именно:
 - превръщане на Европа и нейните региони в по-привлекателно място за инвестиции и труд;
 - насърчаване на иновациите, предприемачеството и ръста на икономиката на знанието;
 - създаване на повече и по-добри работни места.
- Държавите-членки бяха приканени да насочат целево основната част от финансовите си средства към инвестиции, които имат потенциала да допринесат за осъществяването на целите от Лисабон⁵. Тези действия бяха счестени за възможно най-резултатни от Европейския съвет през декември 2005 г.

Макар разпоредбите за целеви средства да са задължителни само за ЕС-15, Комисията прикани всички държави-членки и региони да преориентират разходите си към инициативи, които подкрепят структурните реформи, предвидени в националните програми за реформа (НПР). Целевото предназначение предлага ориентир, позволяващ да се прецени напредъкът и да се гарантира насочеността на програмите към инвестиции, които насърчават растежа и създаването на работни места през периода 2007-2013 г..

- Взаимовръзките между програмите на политиката на сближаване и управлението на НПР бяха засилени от въвеждането на нови механизми за отчет, както по Лисабонската стратегия, така и във връзка с политиката на сближаване. Тези успоредни процедури предполагат редовни отчети относно приноса на политиката на сближаване за създаването на растеж и работни места и позволяват двупосочен обмен на информация между двата ресурса с цел постигането на съгласуваност. Тази година за първи път държавите-членки включиха в отчетите си по изпълнението на Лисабонската стратегия раздел относно ролята на политиката на сближаване, което от сега нататък ще се превърне в редовна практика.

³ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/osc/index_en.htm

⁴ http://europa.eu.int/growthandjobs/pdf/integrated_guidelines_en.pdf

⁵ Член 9.3 и приложение IV към Регламент (ЕО) 1083/2006 на Съвета, (ОВ L 210/25 от 31.7.2006 г.).

- По отношение на политиката на сближаване от държавите-членки се изисква годишен отчет по целевите инвестиции, насърчавани от всяка оперативна програма. Освен това през 2009 г. и 2012 г. всяка страна ще представи стратегически доклад с информация за приноса на политиката на сближаване към Лисабонската стратегия. Ще последват доклади на Комисията през 2010 г. и 2013 г., които ще обобщат приноса на държавите-членки и ще анализират възможностите и нуждата от актуализиране на програмите с цел съобразяването им с новите предизвикателства.
- Реформата на политиката на сближаване допринесе за по-обхватното прехвърляне на отговорности към местни и регионални партньори. Чрез привличане на местни и регионални познания, опит и ресурси, както и чрез разработването на интегрирани, съобразени с нуждите местни и регионални стратегии, политиката на сближаване може да доведе до избор на такива инвестиции, които са потенциално най-резултатни за растежа и заетостта. Делегирането на отговорности от своя страна може да доведе до по-добро управление на всички нива чрез повишаване на отговорността и съпричастността към Лисабонската стратегия на място.

Осъществяването на Лисабонската стратегия изисква упорити съвместни усилия, както и политически ангажимент от страна на Европейските институции, държавите-членки и регионите. През 2007 г. държавите-членки и Комисията работиха заедно при подготовката на националните и регионални стратегии за подкрепа на инвестиционните приоритети, очертани в НПП и на препоръките на Съвета към отделните държави-членки⁶. Същевременно изпълнението на целите от Лисабон трябва да бъде съобразено със специфичните условия и предизвикателства, обусловени от различията между европейските страни и региони. Такива стратегии са вече факт във всички 27 държави-членки, но истинската работа едва сега започва и посредством програмите тя ще постигне удвояване на усилията за растеж и заетост. Важно е тези усилия да продължат през целия период от 2007 до 2013 г. и средствата да не бъдат отклонени към области с по-слаба приоритетност.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРОГРАМИТЕ НА ПОЛИТИКАТА НА СБЛИЖАВАНЕ ЗА ПЕРИОДА 2007-2013 Г.

3.1. Съгласуваност с Националните програми за реформа

По време на преговорите с повечето държави-членки беше налице засилено сътрудничество между кадрите, отговорни за координирането на изпълнението на НПП от една страна и кадрите, отговорни за разработване на стратегиите (Национални стратегически референтни рамки – НСРР), и на програмите на политиката на сближаване. Значителен брой НСРР съдържат описание на начина, по който това сътрудничество е структурирано, което е нов елемент от изключителна важност, тъй като само в няколко държави едни и същи министерства са отговорни и за двата процеса. В някои страни властите решиха, че ефективното сътрудничество изисква административна промяна. Все още са необходими по-нататъшни усилия за подобряване на сътрудничеството от страна на тези държави-членки, в които то не е напълно ефективно.

⁶ Заключение от Европейския съвет през пролетта на 2007 г.

3.2. Съсредоточаване върху Лисабонските приоритети

За периода 2007-2013 г. общият бюджет за европейската политика на сближаване възлиза на 347 милиарда евро (по сегашни цени). Към тази сума ще бъде добавено национално държавно и частно съфинансиране на стойност от около 160 милиарда евро. С други думи, с помощта на национални държавни и частни средства програмите на политиката на сближаване ще възлизат на повече от 70 милиарда евро годишно между 2007 и 2013 г.

Стратегиите, разработени от държавите-членки за периода 2007-2013 г. подсказват, че е в ход недвусмислена промяна към мобилизиране на усилията върху приоритетите на Лисабонската стратегия. Разпоредбите за целевите средства изискват от страните от ЕС-15 да инвестират по-голямата част от заделените целеви средства⁷, и по-точно 60% от фондовете за финансиране на регионите им, отговарящи на цел „Сближаване“ и 75% от фондовете за финансиране на регионите им, отговарящи на цел „Регионална конкурентоспособност и заетост“, в такива области, които са решаващи за инвестициите за растеж и заетост. За ЕС-12 тези цели са доброволни, но всички нови държави-членки се включиха в процеса на целево предназначение, макар и не в еднаква степен.

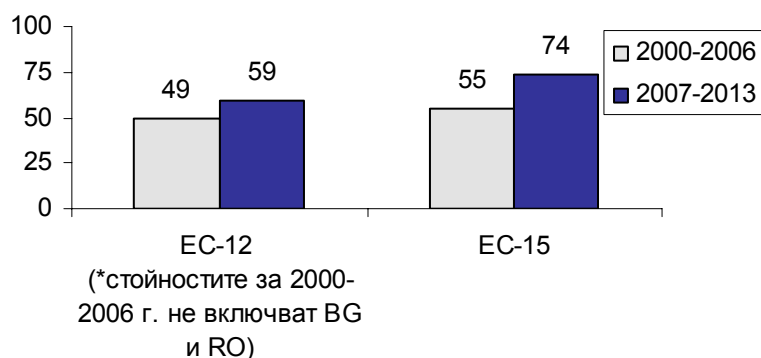
Като цяло резултатите са окуражаващи. За по-слабо развитите региони, попадащи под цел „Сближаване“ на ЕС-27, които заедно получават повече от 80% от средствата на политиката на сближаване, **65% от средствата** трябва да бъдат инвестирани в цели, свързани с Лисабонската стратегия. Това е **увеличение от 11 процентни пункта** в сравнение с предишния програмен период. Региони с програми от цел „Регионална конкурентоспособност и заетост“, които получават 16% от средствата на политиката на сближаване и които по правило трябваше да насочат по-ограничените си ресурси към инвестиции с по-голяма възвръщаемост, планират да продължат да инвестират голяма част от средствата (**82% от общата сума за периода 2007-2013 г.**) в приоритети, свързани с Лисабонската стратегия.

Естествено, обстоятелствата са различни в ЕС-15 и ЕС-12. За държавите-членки от ЕС-15, за които целевото заделяне на средства е задължително, съответните цифри са като цяло по-високи, както би трябвало да се очаква, и възлизат на **74% за цел „Сближаване“** и на **83% за цел „Регионална конкурентоспособност и заетост“**, макар че тези проценти се различават значително за отделните държави-членки и региони.

За държавите-членки от ЕС-12 (за които разпоредбите за целево заделяне на средства не са задължителни), процентите възлизат на **59%** за цел „Сближаване“, като същият процент е валиден и за много малкото на брой програми по цел „Регионална конкурентоспособност и заетост“ в тези страни.

⁷ Член 9.3 и приложение IV от Регламент (ЕК) 1083/2006, (ОВ L 210/25 от 31.7.2006 г.).

Ниво на целеви средства за региони по цел Сближаване в ЕС-12* и ЕС-15
Сравнение на 2000-2006 г. / 2007-2013 г.
(в % от общата сума на фондовете)

Както беше посочено по-горе, цифрите за отделните държави-членки се различават значително. С най-високи резултати са регионите от цел „Сближаване“ в Португалия и Испания, чиито заделени целеви средства възлизат на 80% средно от общата сума, докато за регионите по цел „Конкурентоспособност“ с най-висок резултат е Дания с 92% от общата сума⁸. В ЕС-12 цифрите са някак по-скромни, но е важно да се припомни, че в много от тези региони необходимостта от инвестиции в множество сектори остава решаващ фактор за икономически напредък. Окуражителен е все пак фактът, че България, Полша и Румъния, където нуждата от инвестиции в основна инфраструктура е огромна, са решили да насочат значителна част от ресурсите си към осъществяване на Лисабонските приоритети.

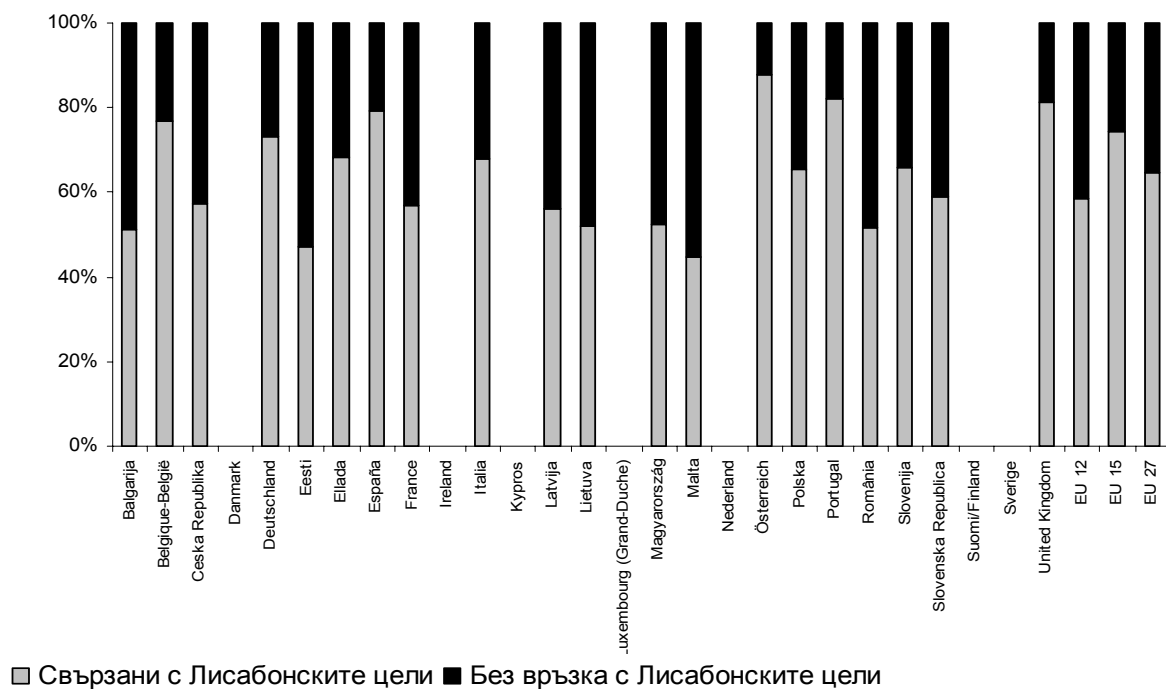
Средствата, заделени за насърчаване на заетостта и развитието на човешкия капитал, обикновено са насочени към категории, свързани с Лисабонската стратегия, което води до високи нива на целевите средства. Все пак държавите-членки, подпомагани от Комисията, следва да направят необходимото, така че ресурсите за сближаване да са реално насочени към постигането на възможно най-голям ефект при насърчаване на растежа и заетостта. Този процес се улеснява от въвеждането на новите междусекторни координационни механизми, както и от разпоредбите за целевите средства.

⁸ Тези цифри могат да претърпят промяна при финализирането на оперативните програми.

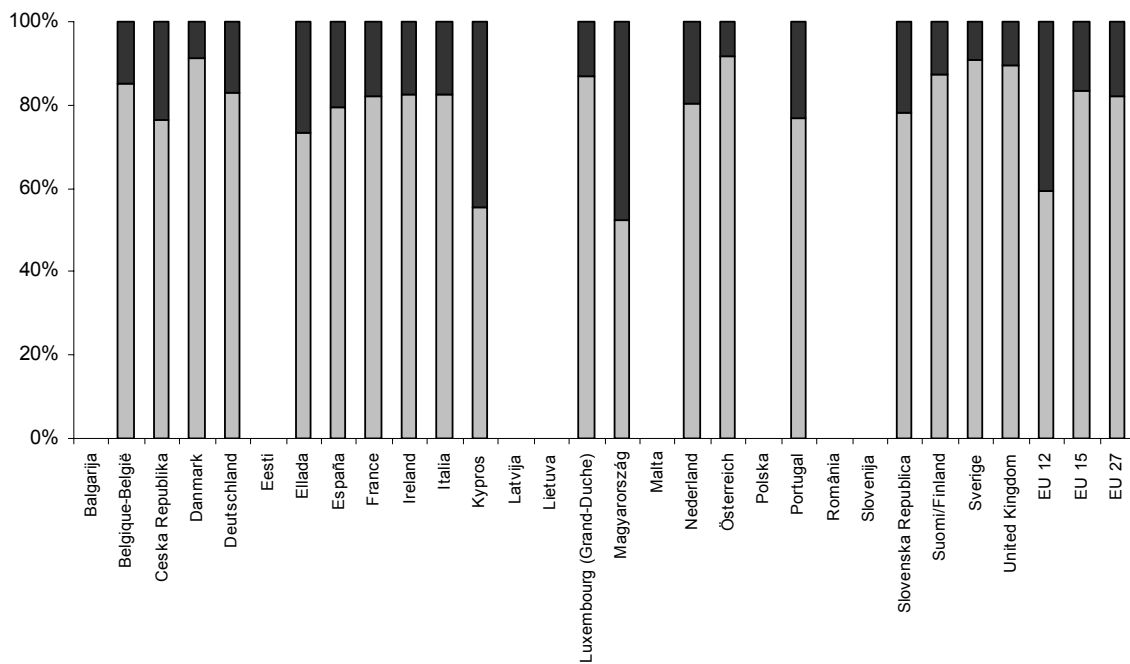
Нива на целеви средства, заделени от държавите-членки

2007-2013
(% от общата сума)

Convergence

Regional Competitiveness and Employment

3.3. Подкрепа за четирите приоритетни дейности, определени от Европейските съвети през пролетта на 2006 и 2007 г.

Европейският съвет през пролетта на 2006 г. определи четири приоритетни области в обновената Лисабонска стратегия, към които ЕС и държавите-членки трябва да съсредоточат усилията си, включително и програми за сближаване: да се инвестира повече в знания и иновации; да се разгърне потенциалът на предприятията, особено на МСП; да се подобри заетостта чрез гъвкавост и сигурност (т.нар. подход flexicurity); и да се подобри управлението на енергийните ресурси. Комисията прикани държавите-членки да обърнат особено внимание на по-нататъшните действия по тези приоритети, както и да ги включат в националните си и регионални стратегии.

Новите програми на политиката на сближаване наблягат значително на **инвестирането в знания и иновации**. Над 85 милиарда евро са предназначени за инвестиции в тези области⁹. Повече от половината от тази сума – 49,5 милиарда евро – ще бъде инвестирана в подобряване на капацитета за иновации в бизнеса чрез подкрепа на мрежи за сътрудничество и за трансфер на технологии, както съдействие за изследователска и развойна дейност, както и екологични иновации (технологии и продукти). Остатъкът ще бъде заделен за разпространението и използването на ИКТ от бизнеса и гражданите, както и развитието на ИКТ за подкрепа при започването на бизнес и самостоятелна заетост; за развитие на уменията; и за развитието на по-гъвкава и адаптивна работна ръка. Политиката на сближаване ще инвестира и в дейности, които поставят стремежа към високи научни постижения и иновации в центъра на всички нива на образование и обучение. В сравнение с периода 2000-2006 г. общият резултат от всички програми регистрира очаквано увеличение за научноизследователската и развойна дейност и иновациите, което се дължи съответно на удвояване на относителните стойности и утвъряване на инвестираните финансови средства¹⁰. В новите държави-членки делът на разходите за научноизследователска и развойна дейност и иновации в общия бюджет ще бъде четири пъти повече в сравнение с предишния период. В останалите държави-членки общата сума за научноизследователска и развойна дейност и иновации значително се е увеличила. Например, въпреки че размерът на структурните фондове в Испания е намалял с около 40% в сравнение с периода 2000-2006 г., разходите за научноизследователска и развойна дейност и иновации ще бъдат удвоени и ще възлизат на над 7,5 милиарда евро.

От значение при инвестициите за научноизследователска и развойна дейност и иновации е проучването на потенциала на тези области, в които са налице високи научни постижения, както и привличането, ако е възможно, на допълнителни инвестиции от частния сектор. Същевременно е необходимо да се търсят както нови начини за подобряване на националния и регионален капацитет за научноизследователска и развойна дейност и иновации, така и да се оптимизира съществуващият потенциал за ИТР. За тази цел Комисията предлага създаването на ново поколение от лаборатории, инструменти и инфраструктура за фундаментални

⁹ По-подробен анализ на съдържанието на научноизследователската дейност, технологичното развитие и иновациите (НИДТРИ) в приетите и предложени в края на октомври 2007 г. програми, се съдържа в работните документи на Комисията SEC(2007) 1547 от 14 ноември 2007 г.

¹⁰ Относителният дял на разходите за НИДТРИ се увеличава от ниво около 11% на 25%, което финансово се измерва с увеличение от ниво 25,5 милиарда евро на 85,2 милиарда евро.

изследвания на световно ниво, което ще изисква съвместните действия на страните от ЕС и ще даде възможност на държавите-членки и на регионите да застанат на чело в областта на изследванията през следващите няколко десетилетия. Необходимите инвестиции биха могли отчасти да бъдат осигурени от програмите за сближаване в съответствие със специфичните им цели.

Насърчаването на предприемачеството, залегнало в новите програми, е пряко свързано с приоритета на Съвета да **разгърне бизнес потенциала, особено на МСП** и се очертава като още една водеща тема за периода 2007-2013 г. Държавите-членки и регионите поставят особен акцент на предоставянето на услуги в подкрепа на бизнеса, за да дадат възможност главно на МСП да подобрят конкурентоспособността си и да излязат на международните пазари. Планира се услугите в подкрепа на бизнеса, ориентирани към МСП, да получат около 19 милиарда евро през следващите седем години, което се равнява на 5% от наличните ресурси на ЕС. Политиката на сближаване ще подкрепя МСП да инвестират ефективно в човешкия си капитал, да създадат компетентни управленски структури и да бъдат в състояние да предвиждат по-добре икономическите промени. Подкрепата на ЕС за МСП ще включва и инвестиции за създаването на по-добри условия за бизнеса и за намаляване на бюрократичните спънки. Очаква се такива усилия да помогнат на държавите-членки да направят крачка напред в процеса на преориентиране на подкрепата си за бизнеса в съответствие с подхода „едно гише“.

Подобна стъпка в тази област представлява и подобряването на достъпа за бизнеса до финансови средства, различни от субсидиите, от типа на заеми и рисков капитал. От особено значение са новите инициативи за финансов инженеринг, договорени от Комисията и групата на ЕИБ: така наречените инициативи JEREMIE¹¹ и JESSICA¹², които целят увеличаване броя на продуктите на иновативен финансов инженеринг и които са на разположение на регионите. Ресурсите на програмите за сближаване, които ще бъдат инвестирани в инициативата JEREMIE през периода 2007-2013 г. се изчисляват на този ранен етап на над 2,5 милиарда евро. Наскоро Комисията прие инициатива за подкрепа на микрокредитирането, която е от значение за развитието на заетостта и за подобряване на социалното включване¹³.

Комисията наскоро прие съобщение, което съдържа насоки за националните и регионални органи относно взаимодействията между инициативите на политиката на сближаване на ЕС, рамковите програми за научни изследвания и програмата за конкурентоспособност и иновации¹⁴. То предлага също и редица стъпки, с които Комисията ще допринесе за възможно най-ефективното използване на различните източници на средства, като в същото време набляга на факта, че самите държави-членки и регионите трябва да поемат водеща роля при намирането на най-добрите начини за оползотворяване на предоставените им европейски фондове.

¹¹ JEREMIE (Съвместни европейски ресурси за малки и средни предприятия).

¹² JESSICA (Съвместна европейска подкрепа за устойчиви инвестиции в градските райони).

¹³ „Нова европейска инициатива за развитие на микрокредитирането в подкрепа на растежа и заетостта“ COM(2007) 708 от 13.11.2007 г.

¹⁴ COM(2007) 474 от 16.8.2007 г. „Конкурентоспособни европейски региони чрез научноизследователска дейност и иновации – принос за постигането на по-висок растеж и на повече и по-добри работни места“.

Новите програми ще се стремят да **подобрят и заетостта посредством подхода „гъвкавост и сигурност“** чрез оказване на съдействие на работници, предприятия и предприемачи в техните усилия за постоянно приспособяване към новите предизвикателства на глобализиращите се пазари. Близо 13,5 милиарда евро бяха заделени за подпомагането на предприятия при разработването на дългосрочни стратегии за управление на човешките ресурси, за въвеждането на нови и по-продуктивни модели на работа и организация на работния процес и за осигуряване на по-безболезнен преход при реструктуриране. Същевременно активните мерки, предприети по отношение на трудовия пазар, както и дейностите за „учене през целия живот“ дават възможност на гражданите да придобият компетентност и квалификации, които са им необходими в един променящ се свят. Тук се включват директна подкрепа за отделни или мащабни действия за подобряване на функционирането на пазара на труда. Новите програми предвиждат общо около 32 милиарда евро за подобряване на достъпа до работни места, като се започне от оказване на индивидуално съдействие до модернизиране на институциите по заетостта. Според заключения на Съвета провеждането на истински реформи на пазара на труда е възможно единствено при активното участие на социалните партньори, които ще получат финансова подкрепа от бюджета за сближаване на стойност от приблизително 50 милиона евро. Според предварителни разчети политиката на сближаване ще подкрепи финансово различни аспекти на подхода „гъвкавост и сигурност“ с около 50 милиарда евро през следващите седем години.

Ресурсите, насочени към подобряване на човешкия капитал, ще бъдат значително увеличени през този нов програмен период в сравнение с предходния благодарение на осъзнаването на сериозната икономическа възвръщаемост на инвестициите в образованието от ранна възраст. Предвидени са близо 25,3 милиарда евро за реформа на системите на образование и обучение. Особено внимание в това отношение ще бъде отделено на младите поколения като важен източник на квалифицирана работна ръка в бъдеще. Този подход доведе до ясен ангажимент в програмите за сближаване за постигане на поставените цели, свързани с преждевременното напускане на училище и за оказване на съдействие на безработните млади хора в съответствие с решенията на Съвета.

Новите програми отделят и значително място на усилията за **подобряване на управлението на енергийните ресурси и преминаването към ефикасна и цялостна енергийна политика на ЕС**. По-голямата част от усилията по тази линия принадлежат на частния сектор и поради това абсолютните разходи по програмите изглеждат скромни в сравнение с други области. Инвестициите във възобновяеми източници на енергия и енергийна ефективност ще бъдат все пак пет пъти по-високи по цел „Сближаване“ и седем пъти по-високи по цел „Регионална конкурентоспособност и заетост“ в сравнение с периода 2000-2006 г.

3.4. В отговор на други ключови препоръки на Съвета и Общностни приоритети

Инвестициите в области, свързани с Лисабонската стратегия, ще се насочат към решаването на широк кръг от въпроси, което ще позволи на държавите-членки да се справят със специфичните предизвикателства пред всяка от тях при постигане на целите, формулирани в интегрираните насоки и в препоръките към отделните страни.

Чрез засилване на възможните полезни взаимодействия между **защитата на околната среда, превенцията на риска и постигането на икономически растеж** новите програми за сближаване целят резултати, при които няма губещи. Измежду приоритетите в тази област са предоставянето на услуги, свързани с околната среда като питейно водоснабдяване, инфраструктура за пречистване на отпадъчни води и отпадъци, по-добро управление на природните ресурси, обеззаразяване на почви с цел подготовката им за нови стопански дейности и защита от екологични рискове. Повече от 51 милиарда евро общо са предназначени за инвестиции в тези области.

Основна предпоставка за икономическото развитие на регион или страна е наличието на подходяща **транспортна** мрежа. В тази връзка държави-членки и регионите, които отговарят на критериите за финансиране по цел „Сближаване“ или от Кохезионния фонд, отдадоха първостепенно значение на развитието на трансевропейските транспортни мрежи (ТЕМ-Т). Около половината от общата сума на средствата заделени за транспорт (76 милиарда евро) ще бъдат вложени в проекти за ТЕМ-Т (38 милиарда евро)¹⁵. Тук се включват ключови проекти като прокарването на железопътната линия „Балтика“ („Rail Baltica“ с направление от Хелзинки до Варшава), прокарването на „Коридор Изток-Запад“ (пътна връзка между латвийските пристанища, Рига и Москва), многофункционалната ос, свързваща Португалия и Испания с останалата част от Европа, както и много други. Други транспортни инвестиции, които ще бъдат финансирани от програмите за сближаване, възлизат на близо 45% от общата сума за транспорт (което се равнява на 34 милиарда евро) и включват второкласни транспортни връзки, които ще подобрят достъпа до ТЕМ-Т, както и насърчаване строежа на транспортни системи, съобразени с околната среда в дългосрочен план.

Съветът препоръчва на някои държави-членки¹⁶ да разработят подход към работата, основан на жизнения цикъл и да **насърчават пазар на труда, който включва групите застрашени от социално изключване**. Така например Съветът окуражи Полша да довърши реформата на държавните служби по заетостта за разширяване обхвата на дейностите им към групи в неравностойно положение, което доведе до заделянето на 1,5 милиарда евро. В отчетите си по изпълнението на Лисабонската стратегия държавите-членки подчертават приноса на програмите за сближаване при включването на 25% от дългосрочно безработните в обхвата на активните мерки за осигуряване на заетост, както и при създаването на възможности за ново начало на всеки безработен.

¹⁵ Сумата нараства на 44,2 милиарда евро, ако се добавят и инвестициите в интелигентни транспортни системи, летища и пристанища, които също са част от мрежите ТЕМ-Т.

¹⁶ Унгария, Словакия, Полша, Естония.

Изпълнението на стратегията от Лисабон зависи от ефективна държавна администрация и услуги. Около 3,6 милиарда евро ще бъдат използвани за модернизиранието на държавната администрация и служби на национално, регионално и местно равнище, за да се увеличи капацитетът за разработване и изпълнение на политики и програми. Отделните дейности ще включват подобряване на качеството на законодателството и неговото прилагане, провеждането на оценки на въздействието и предлагането на достъпни и качествени услуги на граждани и предприятия. Освен оказването на съдействие за по-добро регламентиране, инициативите ще имат за цел да решават въпроса с опростяването на административните процедури и усъвършенстване уменията на персонала. Така например инициативите на политиката на сближаване ще позволят на Гърция да изпълни препоръките за модернизиранието на държавната си администрация и да подобри способностите ѝ да регламентира, контролира и прилага закони и политики. В тази връзка България и Румъния са разработили специфични програми за подпомагане развитието на административния си капацитет, тъй като това е предпоставка за ефективното изпълнение на всички останали структурни реформи.

Освен това, инструментът за техническо съдействие JASPERS¹⁷, който се управлява от ново партньорство, установено между ЕИБ и ЕБВР, ще подпомага новите държави-членки при повишаване на капацитета им за разработването на висококачествени проекти, които да бъдат подкрепени от ЕС, включително и тези, основаващи се на партньорства между публичния и частния сектор.

3.5. Насърчаване на партньорствата

Един от ключовите фактори, които допринасят за успеха и ефективността на политиката на сближаване, е качеството на партньорството между всички заинтересовани страни, както на регионално, така и на местно равнище, при подготовката и изпълнението на програмите за сближаване. Политиката на сближаване се опира на специфичен многопластов управленски модел, който включва „вертикални“ партньори (Общност, национални, регионални и местни органи на властта) и „хоризонтални“ заинтересовани страни (представители на бизнеса, синдикати, неправителствени организации и т.н.). Предварителният прочит на програмните документи води до заключението, че подходите към партньорствата се различават между отделните държави¹⁸ и зависят от техните институционални особености. Макар механизмите за приобщаване на партньорите в процеса на програмиране да са подобрени в много държави-членки, необходимо е по-нататъшно засилено сътрудничество между основните заинтересовани страни в процеса на изпълнение на програмите, с цел осигуряване на по-пълноценно насочване на ресурсите по посока на стратегията за растеж и заетост.

¹⁷ Съвместно съдействие за подкрепа на проекти в европейските региони.

¹⁸ В това отношение е особено полезна работата по Платформата на Комитета на регионите за наблюдение на Лисабонския процес. Виж <http://lisbon.cor.europa.eu/>

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Анализът на новото поколение от стратегии и програми за сближаване за периода 2007-2013 г. показва, че повечето налични средства ще бъдат използвани за напредъка по основния приоритет на Съюза: Лисабонската стратегия за растеж и заетост. На първо място това се дължи на обхватната реформа на политиката на сближаване за периода 2007-2013 г., която създаде отправна точка за по-стратегически подход при планиране на инвестициите на основата на Лисабонската стратегия и за по-голяма съпричастност с нея на място чрез засилено делегиране на управлението и насърчаване на по-голямо участие на партньорите.

Благодарение на новите разпоредби за целево разпределение на средства, реформата на политиката на сближаване като че ли доведе до промяна в диалога между Комисията и националните и регионални органи, при който акцентът се поставя (много повече сега отколкото в миналото) върху начините за развитие на факторите, благоприятстващи икономическата конкурентоспособност и заетостта. Също така Комисията подчерта наскоро значението на тези аспекти и ролята им на основополагащи принципи (за ефикасността и ефективността на Общностната политика като цяло) в подготовката за обсъждането на бюджета на ЕС за периода след 2013 г.¹⁹.

На практика в контекста на общата преразпределителна рамка на Фондовете, акцентът се поставя все повече върху начините за най-ползотворно използване на средствата.

На този етап програмните документи очертават намеренията на държавите-членки и на регионите за следващия период, а етапът на изпълнението е едва в началото си. Големите очаквания, свързани с новите програми могат да бъдат задоволени единствено чрез постигането на резултати през следващите години. Следователно ще бъде изключително важно да се осигури ефективно и навременно изпълнение на планираните дейности (и при необходимост увеличаване размера на целевите средства), така че взаимовръзката между политиката на сближаване и Лисабонските приоритети да не бъде нарушавана през целия програмен период.

Комисията ще продължи да работи в тясно сътрудничество с държавите-членки чрез вече въведените системи и процедури за мониторинг, оценка и при необходимост за адаптиране на програмите към променящите се условия и приоритети. Комисията ще продължи да докладва по изпълнението при постъпването на повече информация, а през пролетта на 2008 г. ще представи по-подробен доклад след договарянето на всички програми за периода 2007-2013 г. Комисията ще използва и възможността, предоставена от Лисабонския управленски цикъл, да уведоми Съвета за всяка необходимост от подобрения в изпълнението на програмите, включително ако е нужно и в изпълнението на специфичните за отделните държави препоръки. Оценката на резултатите ще е от значение за по-вярната преценка на последиците от целевите средства за растежа и заетостта.

В заключение успешността на новите програми за сближаване е от изключителна важност за осъществяването на цялостните амбиции на Съюза по отношение на висок икономически растеж, повече и по-добри работни места и по-висок стандарт на живот на неговите граждани.

¹⁹ Европейска комисия (2007) *Да реформираме бюджета, да променим Европа* - SEC(2007) 1188.